Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Територіально-рекреаційні системи світу

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія)

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри загальної та
регіональної географії
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Територіально-рекреаційні системи світу
Викладач	Корнус Олеся Григорівна
Профайл викладача	https://pgf.sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/04/kornus.pdf
E-mail:	zavgeogr@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=279
Консультації	Консультації проводяться у вівторок о 14:30 год.; групові або одноосібні. Також можливі он-лайн консультації через інтернет ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

Анотація до дисципліни

Необхідність вивчення дисципліни «Територіально-рекреаційні системи світу» продиктована сучасними тенденціями розвитку туристичної діяльності у світі в цілому та в Україні зокрема. Тому ознайомлення з територіально-рекреаційними ресурсами окремих регіонів та країн світу, виявлення особливостей їх сучасного використання в туристичній діяльності, встановлення проблем та перспектив розвитку світової індустрії туризму є важливою складовою підготовки фахівців у сфері середньої освіти, які володіють системою знань у галузі географії.

Предметом навчальної дисципліни є дослідження процесів формування та розвитку рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяє оздоровленню нації, підвищенні працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства як у світі, так і в Україні.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: формування у студентів систему базових знань про умови формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних комплексів, сучасні підходи до туристичного районування світу, особливості використання туристичних та рекреаційних ресурсів у туристсько-рекреаційній діяльності, умови формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних системи світу (ТРСС), а також виявити проблеми і перспективи розвитку туризму в різних регіонах та країнах світу.

Завдання курсу:

- вивчити теоретичні основи формування та функціонування територіально-рекреаційних систем світу як складових господарського комплексу;
- проаналізувати поняття, склад і структуру рекреаційно-ресурсного потенціалу;

- дати характеристику видів туристсько-рекреаційних ресурсів;
- вивчити класифікацію територіально-рекреаційних систем світу, основи організації різнотипних територіально-рекреаційних систем світу;
- ознайомитися з існуючими підходами до туристичного районування світу, охарактеризувати туристсько-рекреаційні ресурси Американського, Європейського, Африканського, Азіатсько-Тихоокеанського та Близькосхідного субрегіонів;
- вивчити особливості функціонування територіально-рекреаційних систем світу та України.

Формат дисципліни

Ознаки дисципліни	
Рік викладання	2021/2022
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	2
Семестр	3
Формат курсу	очний/заочний
Обов'язкова /вибіркова	обов'язкова
Кількість кредитів/годин	6/180
Кількість розділів	2
Форма контролю	залік
Лекції	28/6
Практичні заняття	30/6
Консультації	2/2
Самостійна робота	120/166

Результати навчання

Знання:	**ПРЗ 1. ПРЗ-8. ПРЗ-9.**	Знати основні типи соціальних, економічних, рекреаційних і політичних структур сучасного світу та України, установлювати зв'язки між ними на різних територіальних рівнях. Знати та розуміти проблеми розвитку туристсько-рекреаційних комплексів та розробляти проекти їх вирішення на основі знань про основні тенденції їх розвитку, рекреаційні потоки та принципи рекреаційного районування. Знати сутність територіально-політичної організації суспільства та сутність основних концепцій політичної географії, провідні підходи до систематизації (класифікації і типізації) об'єктів політичної карти світу, принципи та норми міжнародного права, на яких ґрунтується мирне співіснування держав, механізми зміни форми й розмірів державної території.
Уміння:	**ПРУ 6. ПРУ 8.**	Уміти інтерпретувати провідні положення міжнародного права щодо делімітації й демаркації державних кордонів, співставляти основні види виборчих систем та виявляти географію їх поширення,

		оцінювати сукупний вплив різних груп факторів на «вибіркову проникність» державних кордонів. Оцінювати та аналізувати рекреаційний потенціал території, виявляти особливості та характерні риси туристсько-рекреаційних комплексів світу, розробляти алгоритм дослідження туристсько-рекреаційних комплексів та складати перспективні рекреаційні програми.
Автономія і відповідальність:	**ПРА 1.**	Уміти вчитися упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності.

Тематичний план вивчення дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Тема 1. Теоретичні основи формування та функціонування туристсько-рекреаційних систем. Системи і комплекси. Туристсько-рекреаційні системи. Функціонально-галузева структура ТРС. Організаційно-управлінська структура ТРС. Принципи і фактори розміщення туристсько-рекреаційних систем. Передумови виникнення туристсько-рекреаційних систем. Фактори розвитку туристсько-рекреаційних систем.

Тема 2. Туристичні та рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько-рекреаційних систем. Сутність туристичних та рекреаційних ресурсів. Кількісні та якісні характеристики туристичних ресурсів. Підходи до оцінювання туристичних ресурсів. Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. ГЕОГРАФІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Тема 3. Особливості формування туристсько-рекреаційних систем світу та України. Умови та фактори формування ТРСС. Таксономічні одиниці.

Тема 4. Характеристика туристсько-рекреаційних систем України. Загальна характеристика туристсько-рекреаційної системи України. Територіальна структура рекреаційної системи України. Варіанти рекреаційного районування України. Причорноморська ТРС. Карпатсько-Подільська ТРС. Поліcько-Столична ТРС. Придніпровсько-Донецька ТРС. Харківська ТРС.

Тема 5. Європа – провідний рекреаційний регіон. Загальна характеристика Європейського туристичного регіону. Південноєвропейська ТРС.

Тема 6. Північноєвропейська ТРС.

Тема 7. Західноєвропейська ТРС.

Тема 8. Центрально-східноєвропейська ТРС.

Тема 9. Ресурси Азійсько-тихоокеанського туристичного регіону. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Південноазійська ТРС. Північно-Східноазійська ТРС. Південно-Східноазійська ТРС. Австралія і Океанія.

Тема 10. Характеристика Африканської та Антарктичної туристсько-рекреаційних систем. Африканська ТРС. Антарктична ТРС

Тема 11. Ресурси Близькосхідного туристичного регіону. Загальна характеристика Близького Сходу. Єгипет. Йорданія. Ліван. Саудівська Аравія. Сирія.

Тема 12. Характеристика туристсько-рекреаційних систем Північної та Південної Америки. Північноамериканська ТРС. Центральноамериканська ТРС. Карибська ТРС. Південноамериканська ТРС.

Політика дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни потребує: виконання тестових завдань, самостійної роботи тощо; підготовки до практичних занять; робота з інформаційними джерелами, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі тощо.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме знання: понятійно-термінологічного апарату дисципліни; загальних закономірностей формування та поширення територіально-рекреаційних комплексів; поняття рекреаційного районування; рекреаційного районування України та світу.

Розв’язання практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов’язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Забороняється запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані на консультаціях. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Під час контрольних заходів забороняється використовувати джерела інформації, усні підказки, письмові роботи інших осіб, друковані книги, методичні посібники, телефони, планшети. Забороняється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов’язаних з навчанням.

Академічна доброчесність

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу

інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Неприпустимо надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на практичних заняттях. Результати (кількість набраних балів) фіксує викладач.

Використовуються такі форми поточного опитування: усна відповідь за лекційними матеріалами, тестування, контрольна робота з відкритими питаннями, заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією, реферати, створення презентації з її обов'язковим показом та повідомленням, участь у обговоренні питань для контролю знань на практичних заняттях, звіт з екскурсій до музеїв.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь, доповідь студента, роз'яснення, відповіді на запитання. Усний контроль проводиться майже на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни. Результати поточного контролю є складовою визначення підсумкової оцінки і враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. До поточного контролю також відноситься виконання практичних завдань, бали за які враховуються у підсумкову оцінку.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, опрацювання, оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; написання рефератів; підготовка доповідей, презентацій тощо. Результати самостійної роботи фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

У кінці семестру проводиться підсумкова контрольна робота. До контрольних заходів допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

Вид контролю – залік. Семестровий залік - це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка обраховується в кінці семестру як сума балів за виконання всіх видів робіт. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Структура проведення семестрового контролю відображається та доводиться до відома студентів на першому занятті.

Для студентів заочної форми навчання підсумковий контроль проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії за обов'язкової присутності студента. Для складання підсумкового контролю студентами заочної форми навчання розробляються тести або контрольні роботи з відкритими питаннями. У відповідності до вимог, об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача здійснюється наступним чином: під час складання заліку з дисципліни кожен студент отримує завдання (тест або контрольну роботу). До залікової оцінки включається виконання самостійної роботи студента, яку він отримав під час попередньої сесії. Форма проведення: письмово-усна.

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з навчальної дисципліни; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але

	за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль												Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2										
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи													
4	4	2	4	4	4	4	4	4	2	2	2	40	

Т1, Т2 ... Т12 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: Київ, ун-т, 2001. 395 с.
2. Ващенко Н. П. Рекреаційні комплекси світу. Опорний конспект. К.: КНТЕУ, 2004. 202 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 12 с.
4. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. /П.О.Масляк. К.: Знання, 2008. 343 с.
5. Окладникова Е. А. Международный туризм. География туристких ресурсов. М. : Наука, 2002. 384 с.
6. Поколодна М. М., Полчанінова І. Л. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турресурси України)». Х.: ХНАМГ, 2012. 174 с.
7. Рекреаційна географія: навч. посібник. Х. : ХНАМГ, 2012. 275 с
8. Рекреаційна географія: письмові консультації / Укл.: Л.А. Савранчук, В.Г. Явкін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 110 с.
9. Рутинський М.Й. Географія туризму України. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
10. Скрипник Н.Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія: навчальний посібник. К.: Центр

учбової літератури, 2013. 296 с.
11. Смаль І.В. Основи географії рекреації та туризму: навч. посіб. Ніжин: НДПУ, 2004. 105 с.
12. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
13. Сюткін С.І., Леонтьева Г.Г. Рекреаційна географія. Суми: СумДПУ, 2007. 64 с.
14. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

Додаткова:

1. Нємець Л. М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник / Л. М. Нємець, Г. О. Кулєшова, А. В. Соколенко. Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 102 с. https://tourlib.net/books_ukr/njemec.htm

2. Рекреаційна географія: письмові консультації / Укл.: Л.А. Савранчук, В.Г. Явкін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 110 с. https://tourlib.net/books_ukr/savranchuk.htm

3. Пушкар Б.Т., Пушкар З.М. Територіальна організація рекреаційного господарства регіону. Тернопіль: «Вектор» 2014. 196 с. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2589/1/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%3D%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf

4. Скрипник Н.Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296 с. https://cul.com.ua/preview/rekr_geo.pdf

5. Галасюк С. С. Основні напрями розвитку туристичного ринку Франції [Електронний ресурс]. / С. С. Галасюк. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/galasjuk3.htm

6. Муха-Шаек Е. Найцікавіші міста Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/evropa.htm

7. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www2.unwto.org/

8. Офіційний сайт світової спадщини ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://whc.unesco.org

9. Парубій Х. Привіт із Мексики! [Електронний ресурс] / Х. Парубій. – Режим доступу:http://tourlib.net/statti_ukr/parubij3.htm

10. Пилипенко Г. Гаїті: чорна перлина Карибів [Електронний ресурс] / Г. Пилипенко. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/pylypenko.htm

11. Савула М. Середньовічні замки Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/zamky-evropy.htm

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Державного агенство України з туризму та курортів [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.tourism.gov.ua
2. Стратегія сталого розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.vincult.org.ua/p2_1.php
3. Туристичний портал [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.turistoff.net
4. World Tourism Organization [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.world-tourism.org
5. World Travel & Tourism Council [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.wttc.org/eng/Home/